

Citiți lecția din manual: *Satul: Țărănime, colectivizare, sistematizare*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Satul: Țărănime, colectivizare și sistematizare

1. Colectivizare și teroare

- 1945-1989 - pentru a putea realiza o uniformizare socială, regimul comunist din România a urmărit controlul total asupra agriculturii ⇒ schimbări drastice pentru lumea rurală;
- 23 martie 1945 - prin Legea nr. 187, guvernul Petru Groza a continuat reforma agrară: exproprierea moșiilor de peste 50 de ha, a echipamentului agricol și a animalelor, fără despăgubire ⇒ eliminarea marilor proprietari de pământuri (chiaburi) și confiscarea terenurilor sașilor și colaboratorilor naziști;
- comuniștii, pentru a obține voturile locuitorilor din zona rurală în alegeri și înscrierea acestora în partid, au vândut terenurile expropriate către 800.000 de țărani la un preț echivalent cu valoarea recoltei pe un an ⇒ creșterea numărului gospodăriilor cu suprafețe mai mici de 5 ha;
- 1945 - pentru a compensa lipsa de alimente și datoriile de război către U.R.S.S., a fost introdus sistemul cotelor, țăranii fiind obligați să predea o parte importantă din producția lor de carne, legume, cereale și lapte ⇒ ruina proprietăților rurale și instituirea controlului statului asupra agriculturii;
- 2 martie 1949 - prin Decretul nr. 84, proprietățile agricole de 50 ha au trecut în proprietatea statului, iar proprietarii au fost arestați și li s-a fixat domiciliu forțat în diverse localități din țară;
- 3-5 martie 1949 - în cadrul Plenarei C.C. a P.M.R., s-a hotărât implementarea modelului sovietic privind transformarea socialistă în agricultură (colectivizarea), prin confiscarea tuturor proprietăților agricole private din țară, suprafața arabilă urmând să fie încadrată în ferme administrate de stat, G.A.S.-uri (Gospodării Agricole de Stat), G.A.C.-uri (Gospodării Agricole Colective), I.A.S.-uri (Întreprinderi Agricole de Stat), S.M.T.-uri (Stațiuni de Mașini Agricole și Tractoare), și, din 1956, C.A.P.-uri (Cooperative Agricole de Producție);
- 1949-1962 - colectivizarea a întâmpinat două mari obstacole:
 - a. Opoziția țărănească: imaginea negativă a colhozurilor sovietice, situația economică grea a satelor după seceta și foametea din 1946-1947 și atașamentul față de pământ al oamenilor din zonele rurale;
 - b. Opoziția din cadrul P.M.R.: aripa radicală, formată din Gheorghe Gheorghiu-Dej, Alexandru Moghioroș și Iosif Chișinevschi, a susținut colectivizarea rapidă, indiferent de costurile economice și sociale, pe când aripa moderată, reprezentată de Ana Pauker, Vasile Luca și Teohari Georgescu, a dorit implementarea graduală pentru a permite acomodarea satelor cu noile realități economice.
- 1949-1962 - abuzurile organelor de propagandă și represiune (mai ales în perioada 1957-1962) au dus la izbucnirea de numeroase revolte ale țăranilor nemulțumiți de colectivizare ⇒ peste 80.000 de țărani au căzut victime (execuții rapide, arestări, condamnări și deportări în Bărăgan și în Dobrogea);
- 27 aprilie 1962 - finalizarea colectivizării: peste 3.200.000 de familii de țărani au fost cuprinse în structuri colectivizate, cu peste 9.000.000 ha de teren arabil (96% din suprafața agricolă a României);
- efectele colectivizării au fost următoarele: elita rurală a fost distrusă, depopularea și îmbătrânirea satelor românești și distrugerea unor obiceiuri și tradiții autentice.

2. Sistematizarea satelor

- 1949-1989 - ca urmare a colectivizării, țăranii nemulțumiți au migrat către marile centre industriale;
- 29 octombrie 1974 - prin Legea nr. 58 „privind sistematizarea teritoriului și localităților urbane și rurale”, regimul Ceaușescu a dorit reducerea numărului de comune și sate (1988: demolarea a 7000-8000 de sate din totalul de 13.123), prin mutarea populației în centre agroindustriale, pentru a crește suprafața agricolă și pentru a atinge o rată de urbanizare de 100% până în anul 2000;
- protestele din Occident (înființarea asociației belgiene Operation Villages Roumains, cu scopul de a apăra satele românești de la distrugere) și izbucnirea Revoluției din 1989 nu i-au permis lui Ceaușescu să încheie procesul de sistematizare a satelor.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=mZpxqobdtkI>

<https://www.youtube.com/watch?v=UpCzsHUKlEE>

Fișă de lucru: Satul: Țărănime, colectivizare și sistematizare

Citiți cu atenție textele de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

A. „Articolul 15. Prin sistematizare se va urmări ca localitățile rurale cu cele mai bune condiții de dezvoltare să fie transformate, în următorii 15-20 de ani, în centre economice și sociale cu caracter urban. La stabilirea acestora se va ține seama de resursele materiale și umane, poziția față de localitățile din zona de influență și accesul la căile de comunicație, precum și de situația fondului construit existent. Localitățile care vor deveni centre economice și sociale cu caracter urban se aprobă prin lege.”

(Legea nr. 59/1974 privind sistematizarea localităților rurale)

B. „24 aprilie 1951. Stenograma discuției care a avut loc cu ocazia primirii de Gheorghe Gheorghiu-Dej și Ana Pauker a unei delegații de țărani din satul Șoimuș, regiunea Cluj, cu privire la abuzurile comise cu prilejul constituirii Gospodăriilor Agricole Colective.

Ciortea Suzana: Am venit să ne plângem de necazurile ce le avem cu gospodăria colectivă în sat la noi. Ne-am plâns și la Aiud la președintele Sfatului Popular, dar nu ni s-a făcut dreptate. Cam la sfârșitul lui iulie 1950, într-o duminică, a venit tovarășul Moraru Ion, secretarul de partid de la Aiud, și ne-a chemat pe toți la adunare. Au spus acolo că cine se bagă în colectiv capătă 3 ha de pământ, 50 ari de grădină și poate să țină vacă la lapte, 10 oi și altele. Pe urmă tovarășul Moraru a spus: <<M-ați ascultat, dar să știți, ori vreți ori nu, colectiv tot se face! Vă bat cu capul de pereți și tot facem colectiv!>> (...)

(...) Luni seara a venit o mașină și a ridicat doi chiaburi, doi țărani săraci și unul mijlocăș și i-au dus. I-au ridicat luni noaptea și marți au venit acasă. Au fost bătuți groaznic și lui Varadi Ioan i-a curs sângele din cap.”

(Direcția Arhivelor Naționale Istorice Centrale, fond Comitetul Central al Partidului Comunist Român - Cămară, dosar 19/1951)

1. Identificați, pe baza sursei A, modalitatea alegerii viitoarelor centre economice și sociale.
2. Formulați, pe baza sursei B, un punct de vedere referitor la modalitatea de realizare a procesului de colectivizare în regiunea Cluj.
3. Realizați un eseu de minim o pagină A4 cu titlul *O zi din viața unui țăran în România comunistă*.

BIBLIOGRAFIE:

1. Mălăelea, Daniel, Niculescu, Anita-Sabina, Horga, Paula-Coca, Prună, Nicolae, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Akademos Art, București, 2025.
2. Boșcodeală, Felicia Elena, Ciobanu, Loredana, Gîlă, Cristina-Iulia, Șerban, Nicolae, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Booklet, București, 2025.
3. Stoica, Stan (coordonator), Ștefănescu, Alexandru V., Preda, Elena, Becheru, Dragoș, Bilcea, Valentina, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura CD Press, București, 2025.
4. Bălănescu, Flori (coordonator), Anton, Mioara, Muller, Carmen, Mihai, Florin-Răzvan, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Corint Logistic, București, 2025.
5. Ghețău, Gheorghe-Florin (coordonator), Bratu, Alina, Ghețău, Olenca-Georgiana, Radu, Adriana, Szakacs, Roxana-Gabriela, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2025.
6. Dobrințu, Dorin, Soare, Aurel Constantin, Săvuță, Irina Ema, Rados, Maria, Căplescu, Iuliana, Gheorghe, Maria Mariana, *Istoria comunismului din România: Manual pentru clasa a XII-a/a XIII-a*, Editura Litera, București, 2025.
7. Deletant, Denis, *România sub regimul comunist*, Editura Fundației Academia Civică, București, 2012.
8. Tismăneanu, Vladimir, *Stalinism pentru eternitate: o istorie politică a comunismului românesc*, Editura Polirom, Iași, 2005.
9. Kenyon, Paul, *Copiii nopții: povestea stranie și eroică a României moderne*, Editura Litera, București, 2022.
10. Kligman, Gail, Verdery, Katherine, *Țăranii sub asediu: colectivizarea agriculturii în România (1949-1962)*, Editura Polirom, Iași, 2015.